

РИЗИКИ ПРИЙНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Під інноваційним рішенням розуміємо вибір інноваційної корпоративної стратегії у процесі внутрішнього регулювання інноваційної діяльності як елемента системи регулювання інноваційної діяльності підприємства у складі організаційно-економічного механізму розвитку його інноваційного потенціалу [1, с.119]. Вибір інноваційної корпоративної стратегії та її реалізація мають суттєво вплинути на підвищення прибутковості діяльності підприємства. Цей процес постійно супроводжується ризиками (можливістю виникнення несприятливих ситуацій та їх наслідків).

Ризики мікросередовища (за функціональними складовими інноваційного потенціалу [2, с.171]) у контексті стратегічного підходу до управління розвитком інноваційного потенціалу в першу чергу пов'язані з можливістю невірною (неефективною) вибору відповідних функціональних стратегій у системі стратегічного набору підприємства. Крім того, до внутрішніх інноваційних функціональних ризиків відносяться:

- маркетингові – помилки у визначенні потреб споживачів; невірно прогнозований попит на інноваційну продукцію;
- науково-технічні та конструкторсько-технологічні – помилки у розробках та конструкторсько-технологічній документації;
- нематеріальні – зниження ділової репутації підприємства; крадіжки виробничих секретів, ноу-хау; зниження цінності бренду та торгових марок;
- виробничі – неефективний підбір технологій; погіршення якості продукції; зниження продуктивності праці; зростання витрат виробництва; погіршення екології;
- кадрові – невірно підібраний персонал (недостатньої компетенції, низьких здібностей, недосконалих навичок) для конкретних напрямів реалізації інноваційних рішень; погіршення умов праці; погіршення стану здоров'я працівників;
- економічні – перевищення термінів окупності інвестицій у інновації; зниження ефективності діяльності підприємства;
- фінансові – неефективний розподіл фінансових ресурсів; зниження ділової активності підприємства; зменшення величини грошових потоків;
- інформаційно-комунікаційні – погіршення рівня інформатизації підприємства; погіршення соціально-психологічного клімату на підприємстві.

Ризики макросередовища, тобто такі, що опосередковано впливають на прийняття інноваційних рішень, поділяються на передбачувані та непередбачувані [3, с.382]. До передбачуваних відносять: зміна попиту на інноваційну продукцію; посилення конкуренції; зміна техніки і технологій; погіршення можливостей одержання сировини; зростання цін на ресурси; ризик шкідливого екологічного впливу; ризик негативних соціальних наслідків; зміна валютних курсів; ризик інфляції; ризик податкового тиску. До непередбачуваних ризиків відносять: зміна політичної ситуації та непередбачувані державні заходи у сферах оподаткування, ціноутворення, експорту-імпорту, охорони довкілля тощо; природні катастрофи (повені, землетруси, кліматичні зміни тощо); злочини, несподівані зовнішні екологічні та соціальні впливи; зриви у створенні необхідної інфраструктури, банкрутство, затримки у фінансуванні тощо.

Визначити рівень ризику прийняття інноваційного рішення можливо, використовуючи якісні (експертних оцінок) та кількісні методи (аналіз чутливості, метод сценаріїв, метод Монте-Карло, аналіз беззбитковості). Від правильності оцінювання ризиків і виявлення серед них тих, які можуть спричинити найбільші збитки залежить ефективність управління ними та загалом ефективність діяльності підприємства. Для ефективного управління ризиками застосовують методи диверсифікації, страхування і хеджування [3, с.387]: диверсифікація – це процес розподілу інвестицій між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо між собою не пов'язані; страхування ризиків – певні ризики передаються страховій компанії; хеджування – це процес страхування ризику від можливих збитків шляхом перенесення ризику зміни ціни з однієї особи на іншу.

Повністю виключити ризики прийняття інноваційних рішень є неможливим, але обмежити рівень ризику можливо завдяки кваліфікованому управлінню, яке реалізується за допомогою функцій: планування, організація, мотивація, контроль.

1. Янковець Т. М. Механізм розвитку інноваційного потенціалу підприємства // Розвиток легкої промисловості в умовах активізації світо інтеграційних процесів / Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 29 жовтня 2010 р. – К.: РІВС України НАН України, 2010. – 158 с., с. 119-121.

2. Т. М. Янковець. Інноваційні стратегії підприємства легкої промисловості як засіб реалізації його інноваційного потенціалу // Актуальні проблеми економіки, № 2, 2010. – с. 167-174.

3. Стадник В. В., Йохна М. А. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.

